

**UCHWAŁA NR XLIX/294/2023
RADY GMINY ŁONIÓW**

z dnia 17 sierpnia 2023 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2023-2025

Na podstawie art.18 ust.2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.) w związku z art. 176 pkt 1. ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. u. z 2022 r. poz.447 z późn. zm.) **Rada Gminy Łonów uchwala, co następuje:**

§ 1.

uchwala Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2023 - 2025 stanowiący Załącznik do niniejszej uchwały

§ 2.

Wykonanie Uchwały powierza się Wójtowi Gminy Łonów.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Radosław Smalera

Załącznik do uchwały Nr XLIX/294/2023

Rady Gminy Łonów

z dnia 17 sierpnia 2023 r.

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
NA LATA 2023 - 2025**

WSTĘP

Niniejszy program został opracowany w oparciu o założenia ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Głównym celem programu jest szeroko rozumiana pomoc rodzinie wychowującej dziecko.

Dlatego też w programie położono nacisk na pomoc rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, rodzinom dysfunkcyjnym i wieloproblemowym. Istotnym elementem programu są działania profilaktyczne, integracyjne, aktywizujące, zapobiegające marginalizacji i wykluczeniu społecznemu. Podstawą działań jest nie tylko przywrócenie rodzinie zdolności do właściwego wypełniania funkcji rodzicielskich, ale też pełnego uczestnictwa w życiu społecznym.

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w funkcjonowaniu spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz organach administracji rządowej. Obowiązek ten jest realizowany w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i organami pomocniczymi, policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Rodzina jest podstawową komórką społeczną oraz naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci. Dzieci potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony osób dorosłych. Na osobach dorosłych ciąży obowiązek zapewnienia dzieciom właściwych warunków do opieki i harmonijnego rozwoju. Dziecko ma prawo do wychowywania się w atmosferze szczęścia, miłości i zrozumienia.

Rodzina, to naturalne środowisko wychowawcze dziecka, które wpływa na jego osobowość, przekazując mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowując jego aktywność i postępowanie na całe życie. Rodzina jako podstawowa komórka społeczna spełnia istotne funkcje zaspokajające potrzeby społeczne psychiczne i emocjonalne swoich członków. Jest ona pierwotnym i najważniejszym środowiskiem, w którym kształtują się postawy, zachowania i poglądy, umiejętności oceny sytuacji, szczególnie w okresie wychowawczym dziecka. Prawidłowo funkcjonująca rodzina, konsekwentnie i z powodzeniem spełniająca swoje zadania, stanowi dla swych członków, przede wszystkim dzieci, źródło poczucia własnej wartości i bezpieczeństwa. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Szczególnej uwagi wymagają dzieci i młodzież z rodzin niewydolnych wychowawczo.

Nadrzędnym celem polityki prorodzinnej jest stworzenie warunków do pełnego rozwoju rodziny. W pierwszej kolejności rodzina powinna mieć możliwość samodzielnego zmiernienia się ze swoimi problemami, co zwiększa jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz stymuluje aktywność własną, a także wyzwala potencjał rodziny. Niezwykle ważne jest umacnianie rodziny i przeciwdziałanie jej dysfunkcyjności w realizacji funkcji psychospołecznych. Zaburzeniem prawidłowego funkcjonowania rodziny może być ubóstwo, długotrwałe bezrobocie, narkomania, alkoholizm, brak mieszkania, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz prowadzenia gospodarstwa domowego, przemoc, przestępczość, różnego typu choroby. Stanowią one zagrożenia współczesnej rodziny i mogą prowadzić do wykluczenia społecznego.

Działania pomocowe skierowane do rodzin odznaczają się niską efektywnością. Wynika to z rozproszenia działań przez różne instytucje, braku koordynacji tych działań, stosowania metod uzależniających od pomocy, a także położenia nacisku na pomoc finansową, bez należytego wykorzystania form merytorycznych np. działań wspierających, edukacyjnych, terapeutycznych oraz aktywizujących. Wobec powyższego zachodzi konieczność zmiany pracy z rodzinami poprzez podjęcie działań skierowanych na dążenie do rozwiązywania problemów rodzin w sposób trafny i pełny. Działania te wymagają wielopłaszczyznowego postrzegania sytuacji osób i rodzin oraz podejmowania wobec nich zintegrowanych działań w formie współpracy instytucji tak, aby gdzie jest to możliwe, nie dopuszczać do odebrania dziecka rodzicom. Istniejący system dopuszcza możliwość podjęcia decyzji o zabraniu dziecka z rodziny, często w sytuacji, której można by było zaradzić. Przemoc, alkoholizm oraz brak właściwej opieki nad dzieckiem są najczęstszą przyczyną umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Bardzo często problemy te zauważane są zbyt późno. Ustawa kładzie nacisk na współpracę między instytucjami, które mają kontakt z dzieckiem, mają zostać wzmocnione działania profilaktyczne, powstać instytucje asystenta rodziny i koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Rodziny zagrożone kryzysem mają być stale monitorowane przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników medycznych i inne instytucje, które kontaktują się z rodziną, w tym także w razie potrzeby przez kuratorów sądowych i policję.

Niniejszy Program skupia się przede wszystkim na opiece świadczonej dla rodziny poprzez pomoc społeczną ponieważ znaczną część zadań opieki nad dzieckiem i rodziną realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej. Zadania powinny zakładać działania zorientowane na zabezpieczenie potrzeb, tworzenie pozytywnego środowiska wychowawczego, poprawę jakości życia dzieci i rodzin, jak również podejmowania interwencji i objęcie opieką w sytuacjach zagrożenia dobra dziecka. Wszystkie działania Programu powinny być skierowane na wsparcie rodziny biologicznej, a istotą działań podejmowanych przy realizacji tego Programu winno być wspieranie, a nie zastępowanie rodziny, nauczycieli i społeczności lokalnych w rozwiązywaniu problemów rodziny na naszym terenie. Wynika to z zasady pomocniczości stanowiącej zasadę konstytucyjną.

Program jest propozycją zintegrowanych i planowanych kierunków działań w odniesieniu do mieszkańców Gminy Łoniów.

I. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Stworzenie warunków do prawidłowego wypełniania przez rodziny funkcji opiekuńczo-wychowawczych na terenie Gminy Łoniów

II. CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Podejmowanie działań interdyscyplinarnych mających na celu zapobieganie sytuacjom kryzysowym.

- Najważniejszym celem szczegółowym jest niedopuszczenie do sytuacji, w której dziecko musi opuścić rodzinę biologiczną.

Do współpracy w zależności od występujących w rodzinie problemów zapraszani są przedstawiciele różnych instytucji, którzy wspólnie diagnozują sytuację danej rodziny, a także ustalają we współpracy z rodziną plan działań. Wzmacniające oddziaływanie na rodzinę odnosi się do określenia takiej strategii interwencji w życie rodziny, która zapobiegnie separacji jej członków oraz wzmocni rodzinę w procesach radzenia sobie z przyczynami i objawami kryzysu.

2. Zbudowanie systemu wsparcia dla rodzin zagrożonych dysfunkcjami oraz dla rodzin dysfunkcyjnych

- System oparty na pomocy **asystenta rodziny**, który zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej stał się dodatkowym narzędziem w pracy pracownika socjalnego. Asystent wspiera rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Jego rolą jest doprowadzenie do osiągnięcia podstawowej stabilizacji życiowej i nie dopuszczenie do sytuacji umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej. W sytuacji, gdy dziecko znajduje się poza rodziną biologiczną, rolą asystenta jest działanie mające na celu doprowadzenie do jak najszybszego powrotu dziecka do środowiska rodzinnego.
- Rodzina przeżywająca trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo - wychowawczych może zostać objęta pomocą **rodziny wspierającej**. Problemy opiekuńczo-wychowawcze najczęściej związane są z brakiem odpowiednich wzorców w rodzinach, z których pochodzą rodzice. Dzięki współpracy z rodziną wspierającą osoby takie mają możliwość poznania godnego naśladowania sposobu funkcjonowania. Zadaniem rodziny wspierającej jest aktywna pomoc w przezwyciężeniu kryzysu w rodzinie wspieranej.
- Praca socjalna w środowiskach dysfunkcyjnych oparta na promowaniu rozwiązań w zakresie wspierania rodziny, upowszechniania konieczności wzmacniania rodzin poprzez zapewnienie im łatwego dostępu do specjalistów pracujących na rzecz rodziny.
- Tworzenie i prowadzenie **grup wsparcia** jako dodatkowego sposobu na świadczenie bezpośredniego wsparcia osobie i rodzinie będącej w sytuacji kryzysowej i zagrożonej wystąpieniem kryzysu.

3. Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży

- Przygotowanie programów profilaktyczno - edukacyjnych dla dzieci i młodzieży
- Prowadzenie działań integrujących i aktywizujących społeczność lokalną na rzecz przeciwdziałania patologiom społecznym wśród dzieci i młodzieży
- Zapewnienie dzieciom i młodzieży z rodzin ubogich posiłków w szkole
- Organizowanie czasu wolnego w tym wypoczynku letniego i zimowego

4. Stworzenie systemu poradnictwa rodzinnego

- Skoordynowanie działań podmiotów świadczących usługi na rzecz rozwoju i funkcjonowania rodziny

III. ZADANIA PROGRAMU

Zadaniem programu jest stworzenie odpowiednich warunków i możliwości dla skutecznej pomocy rodzinie oraz poprawa funkcjonowania rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym przy współpracy instytucji i organizacji.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Łoniowie zatrudnia asystenta rodziny. Do 2023 roku asystent pracował z 14 rodzinami z terenu gminy Łoniów. We współpracy z rodzinami i pracownikiem socjalnym asystent rodziny opracował plan pracy z rodziną, którego głównym aspektem było wzmacnianie roli i funkcji rodzin, rozwijanie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych, podnoszenie świadomości w zakresie planowania i funkcjonowania rodziny, pomoc w opiece i wychowaniu dzieci.

Harmonogram realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2023 - 2025

L.p.	Zadanie	Termin realizacji
1.	Zatrudnienie asystenta rodziny w ramach stosunku pracy w systemie zadaniowego czasu pracy w ilości zgodnej z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15 rodzin.	Lata 2023-2025
2.	Zagwarantowanie osobom świadczącym wsparcie na rzecz rodzin warunków umożliwiających podnoszenie swoich kwalifikacji poprzez udział w szkoleniach oraz samokształceniach.	Lata 2023-2025
3.	Kierowanie asystenta do pracy z rodziną, przygotowanie planu pracy z rodziną, realizacja zadań.	Lata 2023-2025
4.	Nawiązywanie współpracy z podmiotami pracującymi na rzecz rodziny.	Lata 2023-2025
5.	Organizowanie specjalistycznego poradnictwa m.in. psychologicznego, pedagogicznego, prawnego na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych poprzez współpracę ze specjalistami w zakresie poradnictwa specjalistycznego.	Lata 2023-2025
6.	Objęcie wsparciem rodzin dotkniętych przemocą, problemem alkoholowym. Wskazanie tym rodzinom dróg wyjścia z trudnej sytuacji poprzez udział w terapii odwykowej, terapii dla sprawców przemocy, terapii dla ofiar przemocy, możliwość podjęcia działań w ramach procedury „Niebieskiej Karty”. Współpraca między innymi z Zespołem Interdyscyplinarnym, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	Lata 2023-2025
7.	Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w zakresie ustalenia działań mających na celu powrót dziecka do rodziny biologicznej.	Lata 2023-2025
8.	Wsparcie dla rodzin mających trudną sytuację finansową – z systemu zabezpieczenia socjalnego	Lata 2023-2025
9.	Współpraca z Sądem i ich organami pomocniczymi oraz innymi instytucjami w zakresie oceny sytuacji dziecka przebywającego w rodzinie dysfunkcyjnej lub umieszczonego w pieczy zastępczej.	Lata 2023-2025

IV. REALIZATORZY PROGRAMU

Realizatorem Programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Łoniowie przy współpracy z :

- Urzędem Gminy,
- Placówkami oświatowymi z terenu Gminy Łoniów,
- Policją,
- Zespołem Interdyscyplinarnym,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Sandomierzu

- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Parafiami z terenu Gminy Łoniów
- Placówkami Służby Zdrowia,
- Kuratorami Sądowymi,
- Organizacjami pozarządowymi.

V. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring Programu umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie działań korygujących. Monitoring będzie polegał na zbieraniu i ocenie danych pod kątem realizacji celów programu.

Zebrane informacje będą wykorzystane do planowania działań profilaktycznych, które będą wpisywane w formie zadań do wykonania przez poszczególne instytucje i organizacje realizujące program.

Prowadzenie ewaluacji i monitoringu realizacji programu służy sprawdzeniu czy zostały zrealizowane działania oraz jaki jest wynik zrealizowanych przedsięwzięć. Ewaluacja ma na celu uzyskanie informacji czy osiągnięto zakładane rezultaty, czy pozwoliły i w jakim stopniu na realizację celów Programu.

VI. PODSUMOWANIE

Gminny Program Wspierania rodziny zakłada tworzenie sprzyjających warunków dla poprawy życia rodzin i dzieci, a spodziewanym efektem realizacji programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

Przewodniczący Rady Gminy

Radosław Smalera

UZASADNIENIE

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminy obowiązek opracowania i realizacji 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny ukierunkowujących działania w tym zakresie i wskazujących podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych zadań.

Przewodniczący Rady Gminy

Radosław Smalera